

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 11.9.2009
KOM(2009) 466 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Cesta k integrované námořní politice za účelem lepší správy Středozemního moře

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Cesta k integrované námořní politice za účelem lepší správy Středozemního moře

1. ÚVOD

Rozsáhlá veřejná konzultace, jejíž výsledkem bylo přijetí integrované námořní politiky EU v roce 2007, ve velké míře podpořila představu, že zvýšená hospodářská námořní činnost a ochrana životního prostředí mohou jít ruku v ruce a je možné mezi nimi vytvořit vzájemně přínosný vztah za předpokladu, že se uplatňuje řádná správa a průřezové mechanismy.

Středozemní moře je typickým příkladem námořní oblasti, v níž by se díky lidské činnosti dalo docílit vyšších hospodářských zisků z moře s mnohem nižšími dopady na ekosystém. V této oblasti však vedle sebe existuje více než dvacet pobřežních států s odlišnou úrovní hospodářského rozvoje a správních schopností, jakož i významnými politickými spory, týkajícími se mimo jiné vymezení území a námořního prostoru. Na rozdíl od polouzavřených moří, jako je Baltské nebo Černé moře, tvoří většinu Středozemního moře volné vody, což vyvolává specifické otázky ohledně jeho správy.

Sedm z uvedených pobřežních států je členem EU, ve dvou případech se jedná o kandidátské země a tři jsou potenciální kandidátské země, na něž se vztahuje politika rozšiřování EU. Ostatní země mají silný a zavedený vztah s EU, který je ve většině případů založen na evropské politice sousedství. Až na jednu zemi jsou všechny členem Středomořské unie.

V tomto sdělení se zdůrazňují mechanismy a nástroje, které je třeba mobilizovat, aby bylo dosaženo integrovaného přístupu ke správě námořních činností v oblasti Středozemního moře. Počítá se s tím, že toto sdělení bude doplňovat různá odvětvová opatření, která EU v oblasti Středozemního moře podporuje. Zatímco integrovaná námořní politika je určena zejména členskými státy, toto sdělení vyzývá k celkově silnější spolupráci na příslušných úrovních se středomořskými partnerskými zeměmi, které nejsou členy EU.

2. KLÍČOVÉ ÚKOLY

Ve více než 450 přístavech a terminálech Středozemního moře se odehrává 30 % světového námořního obchodu a čtvrtina celosvětového námořního obchodu s naftou. Jeho pobřeží je domovem pro více než 150 milionů obyvatel, přičemž toto číslo se během turistické sezóny zdvojnásobuje. V oblasti provozuje svou činnost polovina rybářského loďstva EU (jedná se zejména o malý a drobný rybolov) a narůstá zde i objem produkce mořské akvakultury. Populace ryb jsou rovněž pod tlakem plavidel států jižního Středomoří a nečlenských zemí EU.

Tento vysoký tlak hospodářských činností na Středomořské ekosystémy neustále narůstá. Zatímco odvětví je vážně postiženo probíhající hospodářskou krizí, očekává se, že námořní doprava bude i nadále narůstat v důsledku zvýšené potřeby přepravy

cestujících, turistů a zboží, včetně energie. Došlo například k prudkému nárůstu turistiky nabízející vyhlídkové a rekreační plavby, přičemž každý z hlavních středozemských přístavů přivítá každoročně více než 1 milion takových turistů. Na již hustě obydlených a zastavěných pobřežích se rozvíjí další infrastruktura, cestovní ruch a zařízení pro trávení volného času (v několika přímořských regionech Itálie, Francie a Španělska již překračují zastavěné oblasti ve vzdálenosti jednoho kilometru od pobřeží 45 %).

Tento nepřetržitý rozvoj lidských a hospodářských činností vede k neustálému zhoršování stavu životního prostředí. Zranitelné mořské prostředí ve Středozeří musí čelit nebezpečné kombinaci znečištění pocházejícího ze zdrojů na pevnině a z lodí, spolu s odpady, dopady na biologickou rozmanitost, nadměrným odlovem a degradací pobřežních oblastí. Středozemní moře bylo v rámci úmluvy MARPOL klasifikováno jako „zvláštní oblast“, a to od roku 1983, pokud jde o naftu, a od května 2009 v případě odpadků¹. Středomořská unie se ve svých prioritách zaměřila na snížení znečištění Středozemního moře². Pobřeží je čím dál více ohroženo a s ním i jeho jedinečné kulturní a přírodní dědictví zahrnující před 400 míst zapsaných na seznamu UNESCO.

Mezivládní panel pro změnu klimatu označil oblast Středozeří jako „citlivou oblast“, v níž hrozí vysoké riziko záplav, pobřežní eroze a dalšího znehodnocování půdy³, což vyvolává naléhavou potřebu nástrojů, které by usnadnily přizpůsobení regionu změně klimatu. Velkým problémem regionu je nezákonná imigrace po moři; je tedy nezbytné, aby partneři ve Středozeří spolupracovali na řešení tohoto fenoménu a zabránili ztrátám na lidských životech.

3. CESTA K LEPŠÍ NÁMOŘNÍ SPRÁVĚ

Výše uvedené problémy vyžadují řešení dvou hlavních nedostatků správy. Zaprvé: Ve většině středomořských států je každá odvětvová politika prováděna vlastní správou a rovněž každá mezinárodní dohoda je vykonávána v rámci vlastního souboru pravidel. Je proto složité získat přehled o kumulativním dopadu námořních činností, a to i na úrovni mořské oblasti. Zadruhé: Velký poměr námořního prostoru tvoří volné moře a pro pobřežní státy je tudíž obtížné plánovat, organizovat a regulovat činnosti, které přímo ovlivňují jejich teritoriální vody a pobřeží. Kombinací těchto dvou prvků vzniká situace, kde se politiky a činnosti vyvíjejí spíše izolovaně a bez řádné koordinace všech oblastí činnosti ovlivňujících moře a všech účastníků na místní, vnitrostátní, regionální a mezinárodní úrovni. K tomu se přidávají další záležitosti nezbytné pro dobrou správu – účast zainteresovaných subjektů, transparentní proces rozhodování a uplatňování dohodnutých pravidel.

3.1. Úloha středomořských pobřežních států

Rozvoj strategického a integrovaného přístupu na vnitrostátní úrovni je základem pro vytváření integrované námořní politiky⁴. Středomořské členské státy jsou

---

¹ MARPOL, přílohy I (Nafta) a V (Odpadky).

² Pařížská deklarace ze dne 13. července 2008 a související odkaz na iniciativu Horizont 2020.

³ SEK(2008) 2868.

⁴ KOM(2008) 395.

podporovány v tom, aby usilovaly o vytváření svých vlastních integrovaných námořních politik. Komise zavedla systém pro sdílení informací a dokumentování pokroku⁵, který umožní výměnu osvědčených postupů.

Některé členské státy již podnikly konkrétní kroky směrem k lepší správě námořních záležitostí. Je však třeba dalšího úsilí, a to zejména při zavádění specializovaných rozhodovacích struktur pověřených koordinací různých politik.

Komise:

- navrhne, aby se vnitrostátní kontaktní místa na vysoké úrovni v členských státech pravidelně zabývala Středozemním mořem s cílem projednat pokrok dosažený při vytváření integrované námořní politiky;
- podpoří členské státy při výměně osvědčených postupů v integrované námořní správě, a to zejména prostřednictvím programů pro Středozemní moře v rámci cíle „Evropská územní spolupráce“.

Polouzavřenost Středozemního moře a přeshraniční dopady námořních činností vyžadují zvýšenou spolupráci s partnerskými středomořskými zeměmi, které nejsou členy EU. Výše zmíněný postup výměny informací bude rozšířen na partnery, kteří nejsou členy EU a kteří mají zájem o integrovaný přístup. Ti by mohli být za tímto účelem vyzváni k navržení kontaktních subjektů, které by se případně mohly účastnit dialogu na vysoké úrovni týkajícího se celé mořské oblasti. Spolupráce na vytváření integrované námořní politiky a její lepší správě by rovněž navazovala na stávající multilaterální rámec, Středomořskou unii, platné dvoustranné dohody a na regionální spolupráci v rámci evropské politiky sousedství, jakož i na vztahy s kandidátskými a potenciálními kandidátskými zeměmi.

Komise rozhodla:

- založit pracovní skupinu věnovanou integrované námořní politice s cílem zahájit dialog a výměnu osvědčených postupů se středomořskými pobřežními státy, které nejsou členy EU;
- v rámci nástroje pro evropské sousedství a partnerství⁶ zajistit technickou pomoc pro středomořské partnery, kteří vyjádří zájem o integrovaný přístup k námořním záležitostem, pomocí něhož zlepší osvětu a nabídnou pomoc při stanovování cílů a prováděcích mechanismů.

3.2. Správa námořního prostoru

Úmluva Organizace spojených národů o mořském právu (UNCLOS) z roku 1982 stanoví hlavní rámec pro většinu námořních činností a v mnoha záležitostech odráží mezinárodní zvykové právo. Tuto úmluvu ratifikovaly všechny středomořské pobřežní státy s výjimkou Turecka, Sýrie, Izraele a Libye.

⁵ Odkazy: http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/governance_memberstates_en.html
http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/memberstates_en.html

⁶ Regionální strategický dokument ENPI (2007–2013) pro evropsko–středomořské partnerství.

Velkou část středomořského námořního prostoru v současné době tvoří volné moře. Přibližně 16 % námořního prostoru představují teritoriální vody a 31 % sestává z různých námořních oblastí, na něž si často dělají nároky další pobřežní státy z důvodu rozsahu nebo oprávněnosti svého požadavku⁷.

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že velká část Středozemního moře leží mimo oblasti soudní pravomoci nebo výsostných práv pobřežních států. Tyto státy tudíž nemají nařizovací a vynucovací pravomoci k ucelenému regulování lidských činností v takových oblastech, a to ani pokud jde o ochranu mořského prostředí a způsobu, jakým se provádí rybolov a rozvoj zdrojů energie. Mimo své oblasti soudní pravomoci mohou státy přijímat opatření, pouze pokud jde o jejich vlastní občany a plavidla. Některá opatření mohou být provedena společně v omezeném rámci regionálních úmluv o ochraně mořského prostředí a o zachování a řízení biologických zdrojů, ačkoliv přetrvává problém prosazování přijatých rozhodnutí, a to i rozhodnutí přijatých proti třetím zemím, které nejsou jednou ze stran úmluvy.

Tato situace je způsobena tím, že ve Středomoří jsou problémy s vymezením hranic mezi přiléhajícími státy spojeny se složitými a politicky citlivými spory o oblast, která není širší než 400 námořních mil. Tato situace je v protikladu k jiným případům polouzavřených moří kolem EU, jako je například Baltské moře, kde většina zemí vyřešila otázku vymezení hranic na základě úmluvy UNCLOS a dohodla se na svých námořních oblastech.

Pokud jde o multilaterální spolupráci, až na několik výjimek se mezinárodní a regionální dohody, které regulují námořní činnosti, týkají pouze jednoho odvětví. Komise zahájila studii zaměřenou na určení hlavních překážek bránících ratifikaci, provádění a dodržování rozhodnutí, pokud jde o stávající dohody a organizace zabývající se námořními činnostmi v mořské oblasti, jakož i možnosti zlepšení multilaterální spolupráce a pomoci v této otázce.

Má-li být ve věci meziodvětvového přístupu k námořním záležitostem dosaženo pokroku, je zapotřebí transparentnějšího přehledu práce, kterou tyto organizace provádějí, včetně informací o tom, zda jsou ustanovení přijatá nebo prosazovaná těmito subjekty systematicky sledována a plně prováděna. Obdobně je třeba lépe objasnit úlohy a povinnosti pobřežních států, a to zejména s ohledem na řízení námořních oblastí z hlediska udržitelného rozvoje.

Vzhledem k rozdílné politické a hospodářské situaci by mohla být podpořena lepší správa námořního prostoru na subregionální úrovni. Pokroku se v tomto případě dá dosáhnout zejména tehdy, když se sousedící státy dohodnou na vymezení společné mořské hranice nebo společnými silami účinně spravují své živé a neživé zdroje. Díky zainteresovaným subjektům již vlády a mezinárodní instituce zaměřily svou pozornost na naléhavou potřebu pokroku v těchto záležitostech.

---

⁷

Pokud jde o vodní sloupec, přijalo pět pobřežních států právní předpisy, kterými se stanoví souvislá oblast přiléhající k jejich teritoriálním vodám v délce 12 nm za účelem uplatňování celních, fiskálních, imigračních nebo sanitárních právních předpisů a nařízení. Pět pobřežních států vyhlásilo archeologickou oblast přiléhající k teritoriálním vodám s cílem ochrany podmořského kulturního dědictví. Čtyři pobřežní státy stanovily oblasti s ochranou rybolovu a tři státy zavedly zóny s ochranou životního prostředí. Pět pobřežních států vyhlásilo výlučné hospodářské oblasti, v nichž mají výsostné právo, pokud jde o živé a neživé mořské zdroje.

Komise:

- podpoří strukturovaný a neformální dialog mezi středomořskými pobřežními státy prostřednictvím setkání na vysoké úrovni a s pomocí akademických a jiných mezinárodních organizací s cílem zlepšit správu námořního prostoru, a to i na subregionální úrovni;
- poskytne přehled stávajících dohod a organizací v oblasti námořních záležitostí ve Středozeří;
- vypracuje doporučení pro zlepšení meziodvětvové spolupráce mezi stávajícími dohodami a organizacemi;
- bude dále podporovat ratifikaci a jednotné provádění úmluvy UNCLOS v oblasti dvoustranných vztahů;
- zahájí studii o nákladech a přínosech souvisejících se stanovením námořních oblastí.

3.3. Lepší zapojení zainteresovaných subjektů

Hlavním prvkem integrované námořní politiky je už od jejího počátku významné zapojení zainteresovaných subjektů. Občanská společnost podporuje jako prostředek ke zlepšení správy ve Středozeří zlepšení dialogu na regionální úrovni. Nedávno byl rovněž zřízen regionální poradní sbor pro Středozeří moře, v jehož rámci se zainteresované subjekty v odvětví rybolovu setkávají.

Zapojení těchto subjektů zůstane při provádění integrované námořní politiky ve Středozeří i nadále klíčovou prioritou.

Komise:

- povzbudí platformy zainteresovaných subjektů, aby se pravidelně zabývaly záležitostmi spojenými se Středozeří mořem a aby navrhovaly priority vytváření integrované námořní politiky na úrovni mořské oblasti;
- prozkoumá možnosti lepšího zapojení zainteresovaných subjektů ze všech pobřežních států.

4. PRŮŘEZOVÉ NÁSTROJE PRO INTEGROVANOU NÁMOŘNÍ SPRÁVU

Lepší námořní správa musí být doplněna průřezovými nástroji zaměřenými na budování dalšího potenciálu pro námořní hospodářský růst a na zabezpečení ochrany životního prostředí a lepší budoucnosti obyvatel žijících na pobřeží.

4.1. Územní plánování námořních prostor a strategie pro mořské prostředí

Třebaže je námořní činnost ve Středomoří nyní zasažena hospodářskou krizí, očekává se její nárůst, a to od námořní dopravy přes rozvoj obnovitelných zdrojů energie až po cestovní ruch. Intenzivnější využívání růstového potenciálu mořské oblasti za podmínek slučitelných s dosažením dobrého stavu životního prostředí a

následné maximální využití produkce může být snadněji dosaženo prostřednictvím územního plánování námořních prostor.

Toto plánování bylo zavedeno za účelem zajištění účinného správního nástroje pro uplatňování zásad řízení založeného na ekosystémech, který se zaměřuje na vzájemně související dopady námořních činností, konflikty vznikající při využívání prostoru a zachování přirozených mořských prostředí. Ve sdělení Komise o rozvrhu pro územní plánování námořních prostor z roku 2008⁸ byla stanovena řada principů pro vývoj přístupů k územnímu plánování námořních prostor ze strany členských států EU a tento dokument může být rovněž užitečný v širším kontextu Středozemního moře.

Ve srovnání s dalšími mořskými oblastmi zůstávají nicméně postupy územního plánování námořních prostor ve Středozemí nedokonalé, což může být důsledkem trvale citlivé povahy stanovení námořních oblastí a vymezení hranic. Tyto záležitosti je třeba řešit a umožnit tak, aby se územní plánování na příslušných úrovních mohlo rozvinout.

Členské státy EU se dohodly na dosažení dobrého stavu mořského prostředí do roku 2020⁹, a to prostřednictvím vytváření integračních strategií pro mořské prostředí, v jejichž rámci by se ekosystémový přístup uplatňoval na lidské činnosti s dopadem na mořské prostředí a na činnosti, které úzce souvisejí s územním plánováním námořních prostor. Splnění takových povinností, v některých případech ve spolupráci v rámci regionálních úmluv pro mořské prostředí (zejména Barcelonské úmluvy a Generální komise pro rybolov ve Středozemním moři (GFCM)) nebo na subregionální úrovni má pro provádění integrované námořní politiky ve Středozemí zásadní význam. Kromě toho se nařízení týkající se Středozemního moře¹⁰ již zaměřuje na integrovaný přístup založený na ekosystémech k řízení rybolovu. Ten bude dále podpořen prostřednictvím blížící se reformy společné rybářské politiky EU¹¹.

Komise:

- zahájí studii o územním plánování námořních prostor v oblasti Středozemního moře s cílem určit potenciální oblasti pro jeho uplatnění, analyzovat překážky a zdůraznit možné reakce na jeho provádění v konkrétních subregionech nebo mořských oblastech;
- následně zahájí projekt, aby otestovala uplatňování územního plánování námořních prostor na subregionální úrovni a podpoří konkrétní přeshraniční postupy;
- prostřednictvím společné prováděcí strategie podpoří členské státy v plnění jejich závazků vyplývajících z rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí v souvislosti s jejich vlastními strategiemi pro mořské prostředí, včetně komplexního posouzení mořských vod a souvisejícího využívání, které mají předložit do roku 2010.

⁸ KOM(2008) 791.

⁹ Směrnice 2008/56/ES ze dne 25. června 2008.

¹⁰ Nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 ze dne 21. prosince 2006.

¹¹ KOM(2009) 163.

4.2. Integrované řízení v pobřežních oblastech a na ostrovech

Změna klimatu, rozvoj přístavů, cestovní ruch v pobřežních oblastech a s ním související investice, zájmy spojené s ochranou námořního dědictví a mořského prostředí, včetně stanovišť sítě NATURA 2000, to vše vyžaduje integrovaný přístup k řízení středomořských pobřežních oblastí. Komise se zavázala k zajištění toho, aby přizpůsobení změně klimatu byla v pobřežních a mořských oblastech dána potřebná priorita, jak je uvedeno v bílé knize¹².

Ochrana a propojení námořního dědictví spolu s hospodářskými a environmentálními zájmy budou rovněž prováděny prostřednictvím stávajících nástrojů, jako je iniciativa Evropská turistická destinace nejvyšší kvality (EDEN) a cena EU za evropské kulturní dědictví / cena Europa Nostra. V tomto ohledu existuje rozsáhlý potenciál pro další rozvoj v celé středomořské oblasti, která je ze své podstaty z hlediska kultury velmi bohatá.

Průřezové nástroje správy mohou pobřežím regionům ve Středozeří pomoci lépe řešit sociální, environmentální a hospodářskou udržitelnost, a to integrovaným způsobem. Členské státy ve Středozeří rozvíjejí své vnitrostátní strategie pro integrované řízení pobřežních zón (ICZM) a EU nedávno podepsala první právní nástroj o ICZM týkající se celé mořské oblasti, který byl přijat v rámci Barcelonské úmluvy¹³.

Je nicméně zapotřebí vyvinout další úsilí, jako například podpořit koordinaci mezi řízením námořního rozvoje v pobřežních vodách a v souvislosti s tím i rozvoj na pevnině (hranice mezi pevninou a mořem). To platí především pro ostrovy, kde má toto propojení obzvláštní význam. V tomto kontextu jsou členské státy povzbuzovány k vypracování integrovaných strategií za účelem řešení problémů ostrovních oblastí a zavedení systému výměny osvědčených postupů. Je rovněž třeba posílit znalostní základnu týkající se postupů v rámci integrovaného řízení pobřežních zón.

Při důsledné podpoře koherentního přístupu přesahujícího hranice pevnina-moře na základě přístupu založeném na ekosystémech by rozvoj integrované námořní politiky ve Středomořské oblasti měl přinést nový impuls k využití potenciálu integrovaného řízení pobřežních zón.

Komise:

- zajistí internetový soupis nástrojů, osvědčených postupů a případových studií integrovaného řízení pobřežních zón s cílem podpořit jeho provádění;
- v rámci 7. rámcového programu EU podpoří rozvoj znalostní základny o integrovaném řízení pobřežních zón ve Středozeří se zvláštním důrazem na mezinárodní spolupráci;
- prověří možnosti posílení rozhraní mezi pevninou a mořem, zejména propojení pozemního a námořního plánování, prostřednictvím opatření v rámci územního plánování námořních prostor navržených v bodě 4.1.

¹² KOM(2009) 147.

¹³ Protokol o integrovaném řízení pobřežních zón ve Středozeří podepsaný v Madridu (Španělsko) dne 21. ledna 2008.

4.3. Usnadnění opatření založených na znalostech

Rozvoj udržitelného námořního hospodářství a účinné správy pobřeží vyžaduje politiky postavené na základech tvořených těmi nejlepšími dostupnými vědeckými znalostmi.

K posouzení stavu životního prostředí v našich mořích a možných výnosů získaných z přírodních zdrojů je třeba provádět pravidelný sběr základních údajů. Komise bude při uplatňování společné rybářské politiky a právních předpisů v oblasti životního prostředí ve Středozeří i nadále prosazovat význam vědeckých doporučení a shromažďování údajů. Bude rovněž prozkoumána možnost další spolupráce při sběru základních údajů prostřednictvím společných programů a budování kapacit se středomořskými zeměmi, které nejsou členy EU.

Nedávno vypracovaná strategie mořského a námořního výzkumu EU¹⁴ se snaží o zlepšení účinnosti a vynikající úrovně pomocí stimulace integrovaných výzkumných snah. Stejně tak uznává důležitost posilování mezinárodní vědecké spolupráce jako významného prostředku pro integrované řízení námořních činností ve sdílených mořích. Její provádění v oblasti Středozeří bude i nadále pokračovat jako základ pro posílení integrované správy. Upevněná infrastruktura mořského výzkumu, integrované úsilí v oblasti výzkumu a technologického rozvoje (RTD) s využitím námořních seskupení a technologických platforem a spolupráce mezi členskými státy a regiony, to vše je nezbytné pro nalezení koherentních řešení pro dosažení plného hospodářského potenciálu našich moří v rámci přístupu založeného na ekosystémech. Mělo by se především usilovat o rozvoj multidisciplinárních pozorování mořského dna, které by pomohlo objasnit a sledovat rizika tsunami.

Komise kromě toho právě pracuje na vytvoření Evropské námořní sítě pro pozorování a sběr dat (EMODNET), která bude sloužit ke zlepšování vědomostní infrastruktury a k překonání překážek při získávání podkladů, přístupu k nim a při jejich využívání. Za účelem osvěty a rozvoje sdílené námořní identity v mořských oblastech se vypracovává evropský atlas moří. Tyto nástroje budou pokrývat celou mořskou oblast.

Komise:

- bude věnovat oblasti Středomoří zvláštní pozornost při zavádění integrované námořní sítě ERA-NET (European Research Area Network) zaměřené na posílení koordinace v námořním výzkumu mezi členskými státy;
- stanoví dlouhodobý strategický rámec pro vědeckou spolupráci v celé středomořské oblasti, který umožní, aby se spolupráce na námořním výzkumu rozvíjela v rámci strukturovaného programu a reagovala na dohodnuté společné výzvy;
- v rámci 7. rámcového programu EU vyvine zvláštní výzkumné úsilí přesahující hranice jednotlivých témat, které bude zaměřeno na integraci znalostí o Středozeří do všech relevantních vědních oborů.

¹⁴

KOM(2008) 534.

4.4. Integrovaný dohled pro bezpečnější námořní prostor

Za účelem úspěšné správy námořních činností a překonání klíčových ochranných a bezpečnostních problémů ve Středozeří je zapotřebí dohledu nad námořními činnostmi a operacemi.

Přísné uplatňování právních předpisů EU týkajících se námořní bezpečnosti členskými státy EU a budování kapacit v námořních správách a přístavních orgánech středomořských partnerských zemí jsou nezbytné pro zabránění nehodám lodí a znečištění, které způsobují, včetně nezákonného vypouštění nafty. Regionální projekt SAFEMED v oblasti námořní bezpečnosti a ochrany mořského prostředí, který financuje EU, přispívá k zaplnění regulačních a strukturálních mezer mezi středomořskými členskými státy a partnerskými zeměmi. Komise navíc navrhne, aby Evropská agentura pro námořní bezpečnost (EMSA) zahájila technickou spolupráci se středomořskými partnery, a to i v případech znečištění moře v důsledku havárií, poskytnutím zásahových plavidel pro boj se znečištěním¹⁵. Pokud jde o dohled nad pohybem plavidel, bude zvážena možnost rozšíření regionálního středomořského serveru automatického identifikačního systému.

Agentura FRONTEX zesílila v posledních letech podporu, kterou poskytuje středomořským členským státům, jež jsou vystavovány drtivému tlaku způsobenému mimořádnou migrací¹⁶. Komise bude prostřednictvím dialogu a finanční pomoci středomořským partnerským zemím prosazovat zapojení těchto zemí do činností koordinovaných agenturou FRONTEX ve Středozeří. Pokud jde o boj proti drogám na moři, probíhá intenzivnější spolupráce s Centrem pro námořní analýzu a operace – narkotika (MAOC-N) a Centrem pro boj proti obchodování s narkotiky ve Středozeří (CECLAD-M).

Až dosud byl však námořní dohled často vykonáván pouze v rámci jednotlivých odvětví, což vedlo k několikanásobnému shromažďování údajů na vnitrostátní úrovni a mezi různými orgány. Jedním z klíčových cílů integrované námořní politiky je za těchto okolností integrovat námořní dohled prostřednictvím výměny informací a posílením spolupráce mezi vnitrostátními orgány zodpovědnými za sledování a dohled na moři¹⁷, aniž by byly dotčeny jejich úkoly a kompetence stanovené vnitrostátními a evropskými právními předpisy. Tímto způsobem lze zlepšit nejen celkovou úroveň dohledu z hlediska shromažďování a zpracování informací, čímž se umožní lepší koordinace reakcí na moři nebo v přístavech, ale využitím nevyužitých úspor z rozsahu se rovněž mohou omezit náklady na dohled. Zahrnutí středomořských partnerských zemí do integrovaného námořního dohledu si zaslouží další zvážení.

---

¹⁵ KOM(2009) 301.

¹⁶ Na zasedání Evropské rady dne 19. června 2009 byla zopakována obava před ilegální imigrací, přičemž bylo uvedeno, že „nedávné události na Kypru, v Řecku, v Itálii a na Maltě zdůrazňují nezbytnost účinného zesíleného úsilí v oblasti prevence a boje proti ilegální imigraci podél jižních námořních hranic EU...“.

¹⁷ SEK(2008) 2737 a KOM(2008) 68.

Komise:

- zahajuje pilotní projekt na zlepšení spolupráce mezi vnitrostátními orgány středomořských členských států zodpovědnými za námořní sledování, operace spojené s dohledem a za výměnu informací mezi přístavními orgány;
- předkládá soubor principů řídicích integrovaný námořní dohled v EU v dalším sdělení, aby bylo možné se progresivně posunout z odvětvového přístupu k námořnímu dohledu na evropské a vnitrostátní úrovni k přístupu integrovanému.

5. ZÁVĚR

Problémy týkající se Středozemního moře vyžadují sdílené a zejména integrované reakce vycházející ze zlepšené námořní správy. To je relevantní především s ohledem na stále narůstající poptávku po přírodních zdrojích a tlak na mořské prostředí, jakož i s ohledem na neustálou potřebu růstu a dalších pracovních příležitostí v námořním odvětví a přímořských regionech.

Integrovaný přístup k námořním záležitostem by samozřejmě neměl oslabovat nástroje a cíle zavedené za účelem dosažení pokroku v určitých námořních oblastech. Jeho cílem je naopak poskytnout nezbytnou průřezovou perspektivu správy a související nástroje, aby bylo možné minimalizovat negativní dopady a optimalizovat účinnost a výsledky.

Komise proto vyzývá Radu a Evropský parlament, aby:

- schválili cíle a opatření uvedená v tomto sdělení;
- v rámci svých kompetencí podpořili navržený přístup.